

24 . București | Punct: Băneasa "La Stejar", str. Gh. Ionescu-Sisești, nr. 215 | Anul: 2007

Anul: 2007

Cod RAN: 179132.07

Perioade: Preistorie, Evul Mediu

Epoci: Epoca bronzului, Hallstatt, Epoca migrațiilor, Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: descoperire funerară

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Camelia Mirela Ciocănel, Gheorghe Mănușu-Adameșteanu, Cristian Nestorescu, Cosmin Dan Pîrvulescu, Sandu Gabriel Vasile, Mihaly-Tibor Zambory

Instituții: Muzeul Municipiului București, Muzeul Municipiului București, Muzeul Municipiului București, Muzeul Municipiului București, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Municipiului București

Rezumat

Stațiunea arheologică Băneasa-La Stejar a intrat în literatura de specialitate, datorită descoperirii în anul 1929, a unei așezări din epoca bronzului, aparținând culturii Tei. Obiectivul cercetării în campania din anul 2007, l-a constituit eliberarea de sarcină arheologică în vederea construirii unor imobile de locuit. S-au trasat trei secțiuni fiind cercetată o locuință de tip Dridu sub podeaua căreia a fost descoperit un mormânt. Au fost descoperite însă fragmente ceramice getice, ceramică cenușie lucrată la roată și ceramică lucrată la mână din pastă cărămizie ce datează din sec. II-I a.Chr.

Raport

Stațiunea arheologică Băneasa-La Stejar a intrat în literatura de specialitate, datorită descoperirii acolo, în anul 1929, a unei așezări din epoca bronzului, aparținând culturii Tei¹. Descoperitorul ei, Dinu V. Rosetti, distinge cu această ocazie, o nouă fază a culturii Tei, pe care o denumeste faza Stejar². Tot atunci el semnalează și existența, în același loc, a unor așezări din prima epocă a fierului și din sec. IV-VI p.Chr.

În toamna anului 1960, în cursul cercetărilor de suprafață efectuate pe malul stâng al Colentinei, stațiunea La Stejar a fost redescoperită dar, între timp, așezările din epoca bronzului, din prima epocă a fierului și o parte din așezarea din sec. IV-VI p.Chr., fuseseră distruse cu ocazia diferitelor săpături ocazionale.

MMB, prin Margareta Constantiniu și Valeriu Leahu, a organizat două campanii de cercetări arheologice în perioada 1962-1963. În cadrul celor 17 secțiuni, care au acoperit o suprafață de cca. 4.500 m², s-au identificat resturile a două așezări din epoca bronzului, cultura Tei, din prima epocă a fierului și din sec. VI-VIII.

Obiectivul cercetării în campania din anul 2007, l-a constituit eliberarea de sarcină arheologică în vederea construirii unor imobile de locuit.

Au fost trasate trei secțiuni de 70 x 2 m, cu o orientare N-S și șase casete: Cas.1 = 7 x 2 m; Cas.2 = 4 x 2 m; Cas.3. = 4 x 3 m; Cas.4 = 4 x 3 m; Cas. 5. = 4 x 2 m; Cas.6 = 3 x 3 m.

Stratigrafia generală:

- stratul vegetal, de la 0 la -0,10/0,15 m;
- stratul format din pământ de culoare neagră, compact, foarte tare, cu o grosime ce variază între 0,20-0,30 m, de la -0,10/0,15 m la -0,35/0,40 m;
- stratul format din pământ de culoare galben lutos, „solul viu”, steril din punct de vedere arheologic, cu

o grosime de 35-40 cm, între -0,35/0,40 m și -0,75 m;

- stratul format din pământ foarte nisipos care continuă până la -1,30 m;

Adâncimea maximă de săpare a fost de -1,30 m.

L1 (sec. X-XI)

În SIII, C29-32, la -0,25 m față de nivelul actual de călcare, s-a conturat în grund o zonă cu numeroase bucăți de chirpici și fragmente ceramice de tip Dridu. Pentru delimitarea complexului a fost trasată Cas.1 (7 x 2 m), pe latura de E, în dreptul C29-32. De la adâncimea de -0,35 m s-a putut constata conturul L1 în grund, atât pe suprafața SIII cât și în Cas.1. Deoarece L1 părea să continue și în partea de V a SIII, s-a trasat Cas.2 (4 x 2 m). Locuința are o formă aproximativ dreptunghiulară, cu dimensiunile de 4,30 m (latura NS) pe 3,70 m (latura VE). Colțul de SV nu a putut fi surprins în grund. Locuința pare să aibă colțurile rotunjite.

Pe limita estică a locuinței, la -0,50 m față de nivelul actual de călcare, a apărut o zonă cu o concentrare puternică de materiale arheologice și arsură. Suprafața avea o formă ovală, cu lungimea de 1,10 m și lățimea de 0,70 m și conține bucăți de chirpici, fragmente de vase borcan, din pastă nisipoasă, cu urme de ardere secundară, ceramică fină din pastă portocalie-oale și un fragment mai mare de vatră portabilă, ceea ce sugerează că vasele sparte stăteau pe această vatră, peste care s-au prăbușit pereții locuinței. La demontarea acestei umpluturi au fost descoperite mai multe fragmente de margine de vatră portabilă. Cea mai mare dintre ele are înălțimea la interior de 8 cm, marginea fiind rotunjită și ușor subțiată.

Din umplutura locuinței au fost întregite parțial cca. 10 vase borcan lucrate din pastă nisipoasă, de dimensiuni medii. Pe toată suprafața corpului sunt acoperite cu incizii orizontale. Decorul este completat, în zona umerilor, cu una sau mai multe linii în val sau împunsături cu vârful pieptenului. Ceramica din pastă fină, de culoare portocalie, este reprezentată de numai două oale-borcan, decorate cu linii lustruite dispuse în rețea.

După demontarea umpluturii s-a ajuns pe podeaua locuinței unde, la o adâncime de -1,15 m, față de nivelul actual de călcare, pe latura de N, s-a conturat un cuptor amenajat într-un calup de lut. Acesta are o formă semicirculară, cu pereții groși de 3 cm, cu dimensiuni la exterior: pe latura E-V - 0,90 m iar pe latura N-S - 0,80 m. Gura cuptorului se află în partea de vest, având o deschidere de 0,80 m. Zona de acces, amenajată din lut curat, pe care erau căzute fragmentele ceramice, este în pantă ușoară față de nivelul de călcare din locuință. Vatra cuptorului se adâncește față de capătul pantei, cu 25 cm. Înălțimea maximă păstrată a pereților cuptorului este de 0,48 m. Stratul de cenușă din fața gurii cuptorului a fost surprins pe o lungime de 0,80 m și o lățime de 0,65 m. Pe acest nivel de cenușă se aflau câteva fragmente ceramice arse (sec. X-XI). În interiorul cuptorului au fost descoperite fragmente ceramice de la vase borcan lucrate din pastă nisipoasă, cca. 10 exemplare. Din pastă fină nu putem menționa decât un singur fragment de buză de la o oală borcan.

Numărul mic de vase lucrate din pastă fină și decorul variat și îngrijit executat al borcanelor din pastă nisipoasă sugerează o datare a locuinței în a doua jumătate a sec. al X-lea și începutul sec. al XI-lea.

M1

Sub podeaua locuinței, în partea de SV a acesteia, la -1,20 m, suprapunând parțial Gr2, a fost descoperit un mormânt – M1, cu o lungime păstrată de cca. 0,80 m. În stânga lui au fost descoperite oase de animale deranjate, care provin din umplutura acestei gropi menajere. Scheletul este aproximativ complet, foarte bine conservat. Este reprezentat prin craniu (aproximativ întreg, fragmentar), mandibulă (lipsă ram orizontal drept de la nivelul Pm1-molari și ram vertical drept), claviculă dreaptă (Lmax = 107,79 mm), scapule (fragmente ce cuprind spinele scapulare și acromioanele), humerusuri (Lmax = 227,12 mm/230,96 mm), radiusuri (Lmax = 170,62 mm/172,35 mm), ulne (Lmax = 189,04 mm/190,68 mm), coaste, vertebre, manubriu sternal, sacrum (prima și ultima vertebră sacrală), coxale (ilioane, ischioane cu fose acetabulare, pubisuri distruse), femur stâng (Lmax = 332,14 mm), jumătatea proximală femurală dreaptă, tibie stângă (lipsă epifiză distală), tibie dreaptă (Lmax = 273,50 mm), jumătăți proximale și distale fibulare (fără conexiune anatomică), metacarpiene, metatarsiene și falange. Sexul nu a putut fi estimat din cauza vârstei mici a individului (oase lungi neepifizate). După dentiție, vârsta a fost estimată la 10-12 ani (infans II), pe

baza caninilor superiori și inferiori permanenți în curs de ieșire, Pm1 și Pm2 superiori dreپți și Pm1 inferior drept ieșii și M2 superiori și M2 inferior stâng ieșii⁴. Ținând cont de lungimile maxime ale diafizelor oaselor lungi⁵, vârsta a fost apreciată la 8,5-11,5 ani (infans II). Talia a fost estimată la 148,75 cm, pe baza lungimilor maxime ale femurelor⁶. Din punct de vedere patologic, am identificat prezența hyperostozei porotice (cribra orbitalia⁷), în ambele orbite, cauzată probabil de anemie. (Oasele umane au fost determinate de Gabriel Vasile de la MNIR).

Au mai fost identificate⁸ și două oase de animale: o diafiză de mamifer de talie mare și un carpometacarp (distal, dreapta, epifizat) aparținând clasei Aves, Fam. Gavidae (?), cu Did = 9,65 mm⁹.

Sub M1, la -1,35 m de la nivelul actual de călcare, se delimitează în grund o groapă menajeră - Gr.2, cu diametrul de aproximativ 0,70 m, care coboară cu încă cca. 0,30 m, în care au fost descoperite fragmente ceramice din sec. X-XI.

În actualul stadiu al cunoștințelor nu se pot face precizări care să permită delimitări cronologice clare pentru descoperirile arheologice din L1 și Gr.2. Deocamdată prezentăm primul mormânt de înhumatie din aria culturii Dridu descoperit pe teritoriul municipiului București. Încercând o datare se poate avansa ipoteza că acest mormânt a fost depus între cele 2 complexe de tip Dridu în cursul secolului al X-lea.

L2 (sec. X-XI)

Pe suprafața SII, în dreptul C19-21, pe toată lățimea acesteia, s-a observat o zonă cu pământ mai închis la culoare și cu o altă consistență. Pentru clarificarea situației constatate s-au trasat două casete, pe ambele laturi ale secțiunii, Cas. 4 (4 x 3 m), pe latura de E respectiv, Cas.5 (4 x 2 m), pe latura de V. La -0,70 m, față de nivelul actual de călcare, s-a conturat pe suprafața celor două casete și a secțiunii o zonă cu pământ negru care reprezintă L2. Aceasta are o formă aproximativ dreptunghiulară, cu colțurile rotunjite, cu o lungime de 4 m (latura E-V) și o lățime de 2,80 m (latura N-S). În umplutură au fost descoperite fragmente ceramice de tip Dridu - borcane din pastă nisipoasă, decorate cu incizii orizontale pe toată suprafața corpului, completate cu linii în val trasate în zona umărului și un singur fragment din pastă fină, de culoare portocalie, care datează locuința în sec. X-XI.

În colțul de N, a apărut o pată de pământ roșiatică de 0,40 x 0,30 m, surprinsă la -0,80 m, care s-ar fi putut să reprezinte o instalație de foc (posibil o vatră).

Cpl.1 (sec. II-I a.Chr.)

Pentru verificarea depunerilor, sub nivelul L1 (aflată la -1,15 m) și a cuptorului din sec. X-XI, s-a mai săpat cca. 0,30 m, în S. III și în Cas.1. În Cas.1, în colțul de NE, la -1,40 m, față de nivelul actual de călcare, s-au descoperit, la aceeași adâncime, numeroase fragmente de ceramică getică. Acestea se aflau la cca. 0,30 m, N de cuptor, în stratul de pământ nisipos: ele par să reprezinte umplutura unei locuințe din sec. II-I a.Chr. Complexul intră în profilul de N al Cas. 1 și nu a mai putut fi cercetat.

Gr.1 (sec. II-I a.Chr.)

Între C.2-4 din SI, pe latura de V, a fost trasată Cas.3, pentru verificarea umpluturii cu pământ negru care se vedea pe suprafața secțiunii. Între -0,20-0,30 m, se deosebește un strat de pământ de culoare cenușiu amestecat cu foarte multe pietre și fragmente ceramice (sec. II-I a.Chr.). Această umplutură pare să aparțină unui complex de locuire dar nu au fost surprinse elemente concrete, podea, instalație de foc, care să ne permită să ne pronunțăm mai clar. Au fost descoperite însă fragmente ceramice getice, ceramică cenușie lucrată la roată și ceramică lucrată la mână din pastă cărămidie ce datează din sec. II-I a.Chr.¹⁰.

Pe măsura continuării cercetării, la -0,83 m, în grund se conturează mult mai bine limitele acestui complex, delimitându-se groapa unei fântăni (?), denumită convențional Gr.1. Umplutura se prezintă sub forma unui strat format din pământ negru, pigmentat cu cenușă și pietriș. De la adâncimea de -1,10 m, au apărut câteva fragmente ceramice și oase de animale. S-a putut continua săpătura până la adâncimea de 1,80 m, de la nivelul de surprindere, după care s-a renunțat la surprinderea fundului gropii datorită adâncimii prea mari și a diametrului mic al părții inferioare a complexului.

Materialul ceramic și documentația de șantier se află la MMB, Secția de Arheologie, la responsabilul de șantier.

Informații suplimentare online

[Raportul 3836 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
